

BIBLIOTECA
DE LA
UNIVERSIDAD
Y PROVINCIA
DE
ZARAGOZA

Nº 629

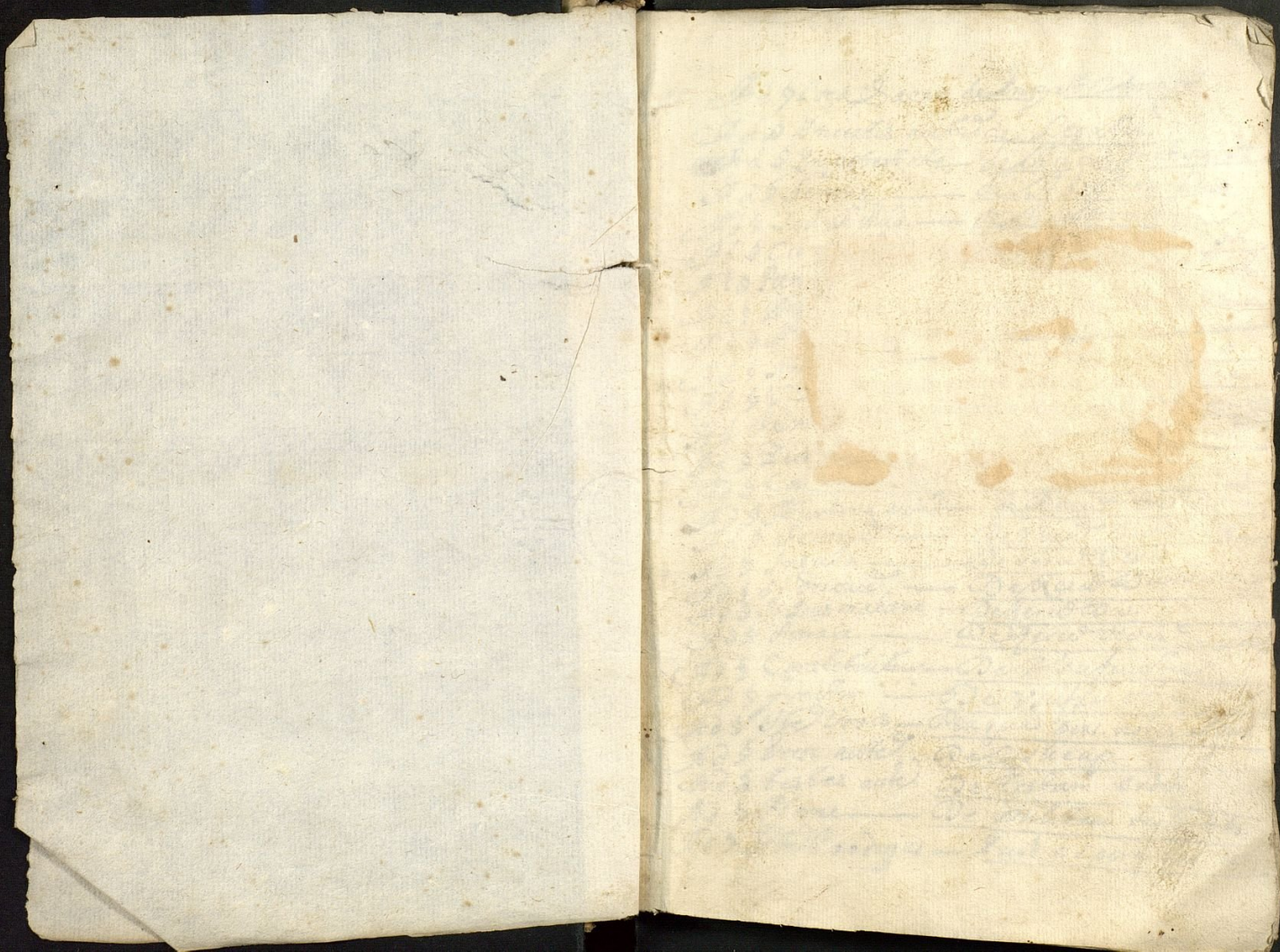
Est Tab

12 20

G-82-165

~~82-165~~

12 20

Donacion hecha á la Biblioteca de la
 Universidad Literaria de Zaragoza por
 Doña Rosa Berné y Cebrian, de la Li-
 brería de sus Sres. hermanos el Abogado
 D. Pedro y el Dr. y Catedrático de Leyes
 D. Manuel, en 1837.

Ad § Loca Sacra de Imp. et Vend.
 Ad § Inceatis autē de Legatis.
 Ad § In potestate de testis qui sunt sui et
 Ad § Semina de Adoptionibus.
 Ad § Sed et illud. de Adoptionibus.
 Ad § Cum aucto is. Quib. mod. sus. pat. pot. sol.
 Ad § Pena seabus. Quib. mod. sus. pat. pot. sol.
 Ad § Minor. De Cap. diminutione
 Ad § Minima. De Cap. dimin.
 Ad § Neg. fam. De auctoritat. tutoris
 Ad § In. Quib. mod. fut. familia
 Ad § Principio. De excusatione tutoris
 Ad § Qui aucto. De Excusat. Tutoris
 Ad § Consequens. De Suspec. Tutoribus
 Ad § Plurima autē de Reus divisione
 Ad § Ravonia. De Reus Divisione
 Ad § Insula. De Reus Divis.
 Ad § Si duos. De Reus Divisione
 Ad § Si quis in aliena. De Reus Div.
 Ad § Finali. De Reus divis.
 Ad § Constitutus. De Reus fidei
 Ad § finitus. De Reus fidei
 Ad § Et deo. De Reus fidei. adquis.
 Ad § Inm. aucto. De Reus fidei
 Ad § Testes autē. De Testam. ordin.
 Ad § Plane. De militum testamento
 Ad § In Prodigis. Quib. nō perm. fut. res.

Ad S. Adolphum — De exord. Liber
Ad S. Sebasty. auct. — De Heredi. vinct. dy
Ad S. Heres. — De Hered. Inst.
Ad S. Impouitiz — De Heres. Inst.
Ad S. Adolphum — De Exord. Liber.
Ad S. Mater — De Exord. Lib.
Ad S. Fabricis impub. — De Exord. Lib.

SERENISSIMO
PRINCIPI

IOANNI AVSTRIACO,
PHILIPPI III. MAGNI F.
CAROLI II. FRATRI:

CÆSAR-AVGUSTAM
FOELICISSIMIS AVSPICIIS
INGREDIENTI:

F. IOSEPH BONAVENTURA
PONZ, ORD. PRÆD.

S. SCRIPTURÆ PVBLICVS INTERPRES:

FORTVNATVM
ADVENTVM,
FAVSTA OMNIA
PRÆCATVR.

2526
SERENISSIMO
Tit. Calphur. Eglog. 43

AMINTAS:

*Dij, praeor hunc iuvenem, quem vos (nisi fallor)
ab ipso*

*Aethere misistis, post longa reducite vita
Tempora, vel potius mortale resolvere pensum;
Et date perpetuo caelestia fila metallo
Sic Deus; & nolite pensare Palatia Caelo;*

CORIDON:

*Tu quoque, mutata seu Iuppiter ipse figura
Caesar ades, seu quis superum sub imagine falsa
Mortalique lates: vivas, atque hunc praeor
Orbem*

*Hos praeor aeternus Populos reges; sit tibi Caeli
Vilis amor, caepi a nq; Pater ne desere terram;*

SERENISSIMO PRINCIPI
IOANNI AVSTRIACO,
PHILIPPI MAGNI
FILIO,
AVITAE, PATERNAEQVE VIRTUTIS
ÆMVLO:

CAROLI DVLCISSIMI FRATRIS
FOELICITER REGNANTIS
NVMINI TVTELARI:

STRENO REGIÆ AVCTORITATIS
VINDICI:

HESPERIO ALCIDI
ALEXICACO:

PVBLICÆ SPEI FIRMISSIMO COLVMINI.
AD ÆTERNITATEM
HISPANI NOMINIS, ET IMPERII.

ADMIRATVS FAMAM,
VENERATVS GLORIAM;
IMMORTALITATI VOTVM APPENDIT,

F. I. B. P. O. P.

N.º 9301

SERENISSIMO PRINCIPI
IOANNI AVSTRIACO,
PHILIPPI MAGNI
FILII,
AVITE PATERNÆQUE VIRTUTIS
EMULO:
CAROLI DULCISSIMI FRATRIS
FELICITER REGNANTIS
NUMINI TUTEAR:
SERENO REGIE AVCTORITATIS
VINDICE:
HESPERIO ALCIDII
ALEXICAGO:
PUBLICE SPEI FIRMISIMO COLUMINI
AD ÆTERNITATEM
HISPANI NOMINIS ET IMPERII
ADMIRATVS FAMAM
VENERATVS GLORIAM:
IMMORTALITATI VOTVM APPENDIT
F. I. R. O. P.

I quantū virtutibus Tuis debetur,
(SERENISSIME PRINCEPS)
tantūdem mihi esset eloquētiæ;
nullus ex mea oratione dubita-
ret, neque admirationi, neque
gratiæ potuisse contingere nobilius argumē-
tum: sed quo plura à Te requiri, eo minus à
me video posse præstari: & eloquentiam ipsam
infra Tua merita subsidere. Nonnihil etiam
profecto veceor, ne (omniū animis, nova hac,
& insperata lætitiā gestientibus, atque exul-
tantibus;) minus faventes, nec satis attentos
auditores habeam: quippe, qui Fontem illius
intuentibus, & Faciem ipsam contemplanti-
bus, videri fortasse possem, in communi totius
Civitatē gaudio, in causa tam Populārī, velut
importunius miscere, atque obturbare. Tum
etiam, cum omnis affectus inutilis sit ad iudi-
candum; tam ingens, atque exundans lætitiā;
non solum omne iudicium funditus tollere
solet, verum etiam sensus non raro eripere:
præsertim si, (quæmadmodum hæc nostra) (tra-
stion spem, fuerit obiecta: maximè in hoc
gaudio, velut impotēti æstu; dum gratulan-

di dulcis quidam ardor, pectus occupans, animum non sinit ad cogitandum instituere. Summa tamen votorum erit, qualemcumque animi mei cultum declarare: ne inter tot gratulantium voces, obstrepentem clamorem Populi, lætissimos plaudentium vultus, inauspicati silentij reus peragar. Clangentes litui, stridentes tubæ Te Belligerum Martem admirentur; displosi ignes, reboantes machinæ tonantem, & fulgurantem Iovem: mea tamen oratio, vt Soli proximiorē, facundum Mercurium veneratur; cum excelsi, & invicti animi magnitudini, qua militem in Martem accendis; impar non est efficax, & suada-loquentia, qua dissidentes animos in pace componis. Nō enim vnico itinere, Tuarum virtutum cœtus, immortalis honoris, & famæ Templum petit; lacteam illam viam splendidissimo candore micantem æmulatus; quarum in tam celso Olympo, incredibilis multitudinis subduci, numerus non potest.

Quis Te Martem tunica tectum adamantina digne laudaverit? Piratica cæde sanguineum Balearicum mare obijciam? Paccatas Neapolim, Sciciliam referam? attritam præ-

lijs Cathaloniam afferam? assertas Valencenas loquar? Prælagierit Philippus ille Macedo excelsam, indolem Alexandri, quod spectabilem, & ferocissimum equum Bucephalum, nullū patientem Sessorem, mira arte tractaverit, lenierit, sine verberibus cōscenderit, ad cursum admiserit, & molliter flexis habenis reduxerit. Eo maior *Hispanus Philippus*, minimē dubius deprehendit; Neapolitanum Equum, tractantium mollitie, vel imperitia succularium; à Te solo potuisse, vel consternari, vel demulceri. Dissentionibus Civilibus distracti pars sustulerant animos; pars Insessorem excutere, frenū depellere tentaverant; sed, Te moderante, redijt omnibus terror, metus, & votum imperata obsequēdi. Ex quo parem laudem Fortitudo, & Prudentia Tua retulerunt: dum scelerosos persequutus, miseros liberafti. Et si Regiarum, magnarumque domorum interiorē ornatum, ingentia vestibula, & aditus extimi ostentant: futurarum virtutum sacrata penetralia, hic primus eventus declaravit, & Apollinis augurio certissimus respondit exitus: Orbis Imperio dignum futurum, quemcumque Bucephalus Sessorem passus fuisset.

Intestinum Gotholanum bellum, trilu-
fere spatio, multos, eosque magnos. Duces
exercuerat: & quo verfabatur, videbatur pro-
telari magis. Interim atrocius, & cruentius
per totius Hispaniæ intima grassante Tytio
vulture, adunco rostro viscera depascente.
Vastata Oppida, direpta Provincia, exhaustum
æcariū, perculsa omnia, & poltrata; vt neque
bellum confici, neque illa restitui posse, & mi-
nus multo animos tot incommodis exacerba-
tos coalescere vniversi iudicaret. Iam, quis vn-
quam ista omnia, breuissimo tempore corrigi,
& emmendari arbitraretur) Oppressisti, extin-
xisti bellum: & ad pristinam libertatem resu-
mendam incitata Provincia, Reverētia Tui ef-
fecit, quod terror nullus valuisset, & depres-
sos intolerabili seruitute, excitavit promissa
libertas; & crimine consciōs, ad pœnitentiam
oblata impunitas revocavit: & ab omni Impe-
rio externo soluti in perpetuum, in Patri os
rediere mores, & ritus. Æterno beneficio Pro-
vinciam, Hispaniam Tibi devicisti; amplissima
gloria consequuta.

Soli, & Sali Tibi constat arbitrium. Insula
Baleari digressum, quatuor levibus Myoparo-

ni:

nibus Mauri, in Væctoriam, & Onerariam li-
burnicas duas, p̄inexpectato impetu irruerunt
magnis animis ab vtraque parte concursum
p̄æsertim verò, cū illi in huius diei casu sum-
mam victoriæ, & prædæ; ij summam salutis
omnino consistere intelligerent: eaq; pugna
(cum Gubernatorum, militum, remigumque
virtus de audacia eniteret,) magna cōtentio-
ne perducta. Pœnis sese recipere visum, non
quo p̄ælio cederent, sed vt audacius redinte-
grarent. Quater absoluta, conuersoque impe-
tu repetita concertatio. Vtrinque vulnerati
& cadentes. Tua tamen virtus incredibilis, &
animi fuit excellentissima magnitudo; cum in
os, & pectus strictos aduersos gladios, tela mul-
ta, haud impune, cōiecta, retorseris: vt Ducem
ageres Consilio, & Militem exhiberes ardore
pugnandi.

*Ipse manu sua pila gerens, præcedit anhelis
Militis ora, pedes: monstrat tollerare labores;
Non iubet.*

Eudisti hostium globos, & torrentis instar
obluctantes disiecisti.

— *Rabies Maurusia*
Ferro cessit;

Jam

Iam olim Ioannis Austriaci nomen; (cui vo-
nomine, & sanguine, sic virtute accedis,) fata-
le Mauris. Cum navigans Octavius Herenius, at
Piratis circumventus, Herculis opera fortissi-
me pugnans, victor evasisset: aram *Herculi
Victori* inscripsit. Liceat mihi etiam Tibi no-
vo Alcidi, ascribere, quod Balearicum Mare,
Piratica rabie corruptum; ipsorum sanguine
expiaveris. Et primum illud navale triumphum
victoriarum maritimarum auspiciis capere.
C. Duilius, de fugata hostium classe, Romano-
rum Ducum primus maritimae victoriae du-
cat triumphum; & praeter columnam in foro
exuvijs Marti Sacris gravem, etiam ad epu-
las sacro personante tibicine; & nocturno pre-
lucente funali, primam navalem Coronam
consequatur: dum.

Prorogat aeternam feritas Tibi Punicia famam.

Belgicum bellum, ab Hispania usque, Te
ut validissimum praesidium excivit. Valen-
cenas Urbem clarissimam, quadraginta millium
multitudine Gallus sepierat; aggerum immen-
sa altitudine circumvallatam: in ultimum dis-
crimen longa obsidione deduxerat, breviter
perituram, nisi citius affuisses: in medio Belgio
improvisus apparuisti.

Qua-

Qualis est Eurota, Pollux est Castor arenis,

Hic victor pugnis, ille fururus equis:

Quorum simul alba navis

Stella refulsit.

Defluit saxis agitated humor.

Concidant venti, fugiantque nubes:

Et minax (quod sic voluere) ponto

Vnda recumbit.

Aperto Marte aggeres exturbasti, & quid-
quid construxerat diuturnae obsidionis longa
molitio, felici congressu consumpsisti. Asser-
uisti libertatem clausos, & malis obsidio-
nalibus Civitate expedisti. Quid prius in hac
victoria mirer? Velocitatem, quae vel sola in
laudem sufficeret: cum fulminis more momē-
to veneris, percusseris, & recesseris. Felicitate,
cum paucis amissis, tanta hostium, & tam am-
pla caedes fuerit; ut quatuordecim millia ceci-
derint, & Gallicus sanguis inundaverit; & du-
bium fuerit, an hostibus clade funestior, an
Tuae virtutis experimento obfessio fuerit spe-
ciosior?

Hæc tamen omnia, Prudentia, & Consilijs
tantum firmata; trophaeis florente; triumphis
progressa; & spolijs partis gravi ætate confe-

B

æta

Et sunt. Tam disita Regionibus, vt eas, non modo victorijs illustrare vt fecisti; sed etiam excussisse decorum tuis annis videretur. Velocissimi Sideris more vndecumq; invocatus, velut Numen, aderas; & æquus tuus penniger Pegasus, quocumq; res poscerat, singulari virtute præsens, auxiliaturus advolabat.

*Innumeras vno gereret cum tempore pugnas,
Hispanas caperet, Siculas submitteret Vrbes,
Et Gallum terris prosterneret, & aquore
Pæonum.*

Acer, & Cœlestis animi vigor Tibi, animosè configere; incauentè vincere, fasto procul triumphare contulit, & arma victricia in paciferas laureas commutavit: dum.

— *Suas, ad signa iubet, revirescere lauros.*
Nos tantum inter hæc omnia (si communia nõ imputes), expertes & vacuos reliquisti; invidiam nobis alienæ felicitates fecere: inexplabilem tui famem excitavit fama; æstuavimus videndo nos (omnibus alta die, sub tanto Sole fruentibus;) nec dubiæ lucis crepuscula meruisse. Neapolim, Scicilian lustraveris, Cathaloniam rexeris, partes quodammodo corpori suo abscissas, & quasi revulsas; totū cor-

pus bellis, victorijs peragraveris; hæc Tui nominis terrorem circumtulere; ipsis adscribas, nobis non potes: decet te (iam ultro viam forte pandente) postquã Orbi Terrarum par esse cæperis, Capiti imperare. Astorum ipse Princeps, reflexo quotannis cursu, lucentes Zodiaci flammæ, indefesso rotatu pererrat. Nec est quod me poeniteat Te Solem salutasse, qui omnibus istius florentissimæ Coronæ Provincijs, quasi Signis transcursis, ipsum axem, celsissimum Polum præterieris: Nunc ex ipsius Olympi.

— *Summi de vertice dissipas omnes*

Ardorem in partes, & lumine conseris arva;

Nec par erat Tuum iucundissimum conspectū, quem cæteris impertisses, nobis denegari; qui laudis, decoris, honoris, gloriæ, magnitudinis, & amplitudinis Tuæ captivi admiratores fuerimus. Benè est nobis, quod tandem, aliquando cessere tenebræ, & nitida Solis luce perfunderetur. Quod felix, faustumq; sit, ardentissimis votis optata consequutis. Ea erit, SERENISSIME PRINCEPS, istius Regni, Te illucescente felicitas; vt nihil iam sibi ad perpetuam gloriam, perennem famam desit; postquã Spi-

ritum, & vitam eidem, tua praesentia, Praesidentia reddidisti. Nec iam erit, quod Roma (nihil isto, hac parte, felicior) miretur sicum Ruminalem, quae Remi, & Romuli infantiam texerat, mortuis Ramalibus, & arescenti trunco, super octingentos annos, reviviscere; si nobis videre licet olim compositos Regios cineres sese exerere, suscitari, & insolita flamma fulgere.

— *Te sospire, fas est*

Vexatum late corpus iuvenescere Regni.
Occidit, heu! Philippus, & ex alto, longa navigatione, suorum voto brevissima, confecta; in tutissimum portum in vectus; omnes illas vere Regias, & Imperatorias virtutes, quibus scientissimus Gubernator istam navim, inter maximos fluctus, & turbines rexerat, salvamque in litus deduxerat, vel sepulchro clausit; vel (quod sibi eis paraverat) recondidit Coelo. Illuc receptae eximia in Deum pietas Ramiri I. qui Religionis cultu, Ceremonijs instauratis, *Christianissimi* titulum a Gregorio VII. meruit, Catholicae Fidei tuendae ardor Petri II. qui ab Innocentio III. *Catholicus* audiit. Iacobi I. & Ioannis II. in *Magnam Dei Matrem* devotus

ani-

animus; quorum ille ad bis millia Delubrum eius Nomini dicaverat: se iste, tuendae ipsius a Primigenia labe immunitati, voto sacraverat. *Asserta* Polo in Parentes observantia Sanctij III. Ad continendum in officio subditos potentius vinculum, proba de ipsorum fide existimatio Martini II. Martialis gloria Alphonsi I. qua tricies signis cum hostibus collatis pro Religione: ob vindictam a Mauris Urbem, ad Catholicam Fidem revocatam, militaribus praesidijs, Consilij ope, Magistratum dignitate ornatam, primariam ditionis suae Urbem, publicam, & stabilem iudiciorum Sedem constitutam, illustre *Bellatoris* nomen reportavit. *Inserta* vberiori solo, quae exaruisse iam videri poterant, *divina, & incredibiles virtutes* Tullio; *praecipui Regum tituli* Tacito Pietas, Benignitas, Facilitas, Modestia, Mansuetudo, Humanitas: nec tot satis commendatas nominibus, Liberalitatis Gregales; quibus uterque Alphonsus III. & IIII. praecelluerit. Iacobi II. Iustitia. Alphonsi V. Sapientia, & Magnanimi Inventa Virtus, in superabilis Constantia; qua novercantem fortunam, amicam, blandientemque; redijt; Civibus; Peregrinis iuxta

ta

ta dilectissimus: sub quo Literæ spiritum, & sanguinem receperūt. Hæc, & innumera alia aliorum, sparsa Mundo sidera, vita decedente Philippo, Cœlestium numerum auxerunt, quæ procedente Carolo, instauratis viribus exortura; vel, vt

— *Simili frondescit virga metallo,*

Iam cū hoc Regio sarculo, erupturas speramus.

Sed ne Orbis (retracta splendidissimorum astrorum luce) perpetua nocte calligaret; eo, per ætatem, impari tanti Imperij tenendo clavo: Suaves, Dulces, Benignæ, & Faciles Reginae Matris, in spem Charissimi Pignoris erectæ, blanda pectora subiere. Martiales verò, Tractabiles, & Herculeæ in fortissimum pettus Tuum, misertæ mortaliū, se recepere non aliud quam Regium Templum, cultum probaturæ; dedignatæ alium agnoscere Sacerdotem, & Mystem.

Cœliferum Athlantem Occidentalis plagæ Regem ferant (quoad mala Hesperidum reportaret) Herculem interea Orbis sustinendo suffecisse. In Philippo, plagæ Occidui Solis conscie Rege, lico, & officij munere Athlantem agnoscamus.

— *Ille pondera*
Solem ad calentem, sustinet prægrandia idem
Cœli columnam, totius terraq; onus.

Consentaneum vitæ, virtutibusque excessum, profectioem in Gloriam; & mala Hesperidū, quæ sub se videt sydera, Mythologi interpretantur. Solatur nos ille subductus, quod Tibi proprii sanguinis Herculi, humerisq; tuis fulcieni di Orbis, interim onus incumbit.

— *Harum interpret. curarū, & conscia Iuno;*
Habes enim prudentiam, & robur.

— *Columnas,*
Prælongas, Cœlum & Terram fulcire valentes;

Hercules Cœlestibus allectus, qua Iovis filius, & à Doctissima, & belligera Pallade; istarum virtutum lenocinio Iunoni admotus, & commendatus, eiusq; latis suctu immortalitatem consequutus: *Exinde certe, post adoptionem Cœlitum, perpetuus est virtutis assertor; omniumque virorum fortium laboribus favet; in omni certamine conatus adiuvat iustiores.*

In Tui pectoris Delubro, capacissimo Pantheone, vel qua Cœlum forma refert, vel qua omnia capiat, Regia, & Patria Numina adoramus, eorum aras calentibus votis incendi-

mus, laureata ibi Imperij veteris simulachra:
Ibi primum *Philippi* Patris

— *Facies Iovis est Regalis Imago.*

Vnde enim tam effusus in Filium animus nisi,
quod in Te iam simulachrum suum contpexit:
ductas lineas, quibus virtutum suarum effi-
gies possēt includi. Castor *Carolus*, Pollucem

— *Te alterna Frātrēm statione recepis;*
Hoc schemmate in nos suffectum impetio, ad-
huc fere in infantia vagienti. Ambobus,

— *Placidus genitor mores, largumq; nitorem*
Monstrat Avus, pulchra studium virtutis uterq;

Cæterorum Regum, qui nobis Armis, Con-
silijs hoc Regni decus immortale perpererūt,
in hanc perduxerunt amplitudinem, factum
rectumq; curarūt, expressam in Te Imaginem
cernimus (si exempla à prioribus accepisse, nō
potius posteris tradidisse censearis): cunctis in
Te suas glorias, quasi symbola conferentibus;
vt divinæ cuidam Hesiōdi Pandoræ, Deorum
omnium dotibus ornata, omnibus linguæ, &
Ingenij luminibus, & bonorum congerie cu-
mulata. In Te quidquid in Deum, & homines
pietatis; quidquid in Rempublicam officij, &
meriti; quidquid denique ad privatam ampli-

tu-

tudinem, & claritatem conducit, omnes retro
Reges contulerunt.

— *Vno se pectore cuncta vetustas*

Condit, & maior collectis viribus exit.

Christianissima, & Catholica Religio Ramiri,
& Petri; solum Arcanum, & firmissimum, om-
nibus retro Regibus, Imperij munimentum.

Et palma viridi gaudens, & amicta trophæis

Custos imperij VIRGO, qua sola mederis

Vulneribus, nullumq; doces sentire laborem;

Adsis perpetuum.

Serenissimi Iacobi I. surculo, Tua sepius ornā-
ti limina: nec Tuo munito, inutile ferri præsi-
diū quærenti. Fortunatū redde Cōsilijs, placi-
dis ornatum moribus. In vise, Optime Prin-
ceps, has Martini II. decessoris Tui sedes, non
magis Syrio, quā *Fidei, & Amoris* erga Prin-
cipes amore calentes: nec tam annoso tempo-
re, eoque calore dilapso argente, te pefactas.
Commodum nobis advenisti, Alphonsum I. in
ista Vrbe ornanda superaturus; si Legibus,
Magistratibus, Consilijs suæ Maiestati resti-
tutis, prisca constet auctoritas, vel Te procu-
rante maior. Humanitas, Facilitas, Modestia
vtriusq; Alphonfi æmulata, tanquam divino

C

ho-

homini Cœlo in hanc Urbem delapso, Augustam cultum, & venerationem adscribent. Sapientia Alphonſi V. nihil potuit præter æternitatem deberi; nisi ad debiti decrementum faceret, quod Tibi Eloquentia, Iudicij, Favoris in literas cursu lampada tradiderit.

*Agnoscis ne tuos, Princeps venerande Penates?
Vt fortes in Marte viros, animisq; paratos,
Sic justos in pace legis.*

Simulachra vultus imbecilla colores immitantur; has pulcherrimas, & mansuras vitæ imagines; exprimis moribus. Maeste hac adorea, vt tantis Avis, tantus Nepos succederes; & ex eodem loco fœnus redderes, ex quo Theſaurum collegeris.

Quanto igitur gaudio nos affectos censeas, dum illorum (quorum apud nos immortalis recordatio) Te, non minus mores, quam ora, vultusque referentem, totosque ipsos mira similitudine excribentem, nostra subire limina vidimus? Non secus, ac si Machaon aliquis, aut Podalirius eos ad auras reduxisset lucis amœnas. Vel si transmigratio illa Pythagorica, animabus illorum, virtutum choro, trophæis, victorijs in Te transfusis, nostræ Religionis fi-

dem

dem promeruisse. Occurristi

*Qualis tibi Oceani renovatus Lucifer unda
Laudatur Veneris, & certat maioribus astris.*

Inter culta superstitione Gentilium, nullum maius, nec hominibus iucundius, venerabilius, cui omnes supplicant *Fortuna* Numen; huic revocati in Patriam Duces inscripta *Fortuna reduci*, cuderunt æra, & fana consecrarunt. Nusquam nec amplissimum, nec Augustius Templum videri potest, pecunia publica instaurandum a nobis exigisse: Reduce tecum antiqua illa Felicitate, Imperio, Auctoritate, & rerum gestarum gloria, qua floruimus. Cupressus arbor conspicua altitudine, quæ in agris Vespasiani præciderat; & eodem vestigio surgens procerâ, & lætior viruit, Aruspicum consensu, summam claritatem ipsi protendit. Nunc istius Præſidentia decus. Fidem Ominis implere videtur, nostris rebus ad pristinae auctoritatis speciem, spem, & florem recidentibus. Et cum cæteris Coronæ Provincijs plurimum, isti Regno, & Civitati supra vota indulxisti, quod vtrosq; præsentia Tua beare destinaveris.

C 2

In:

*Instar veris enim, vultus tibi tuus
Affulsit Populo, gravior it dies,
& soles melius nitent.*

Finem igitur dicendi faciam, si eam Tibi commendatam intellexero, quæ non minus Te adventante exultat, quam Martino quondam. *Tanta multitudinis concursu ad eum alacriter excipiendum facto, quantum capere poterat ipsa Urbs.* Et Ferdinandus I. Castellæ Infans: *Hanc Civitatem alacer, ac latus introiit, multis nostrorum copijs stipatus; omnes enim illum avidissime ad extremas Regni oras expectaverant. Unde, cum in Urbem summa celebritate, latitiaq; commitatum honestavit.* Historici verba sunt. Qua propter, si eadem exhibere, proferre potuisset; nec minora, quam ab illis, a Te sibi polliceretur conservationem Maiestatis, virtutis, bonarum artium; honorem disciplinis, vigilijs impartitum. Sed non meæ nunc præmonendi partes, quem in hoc virtutum stadio mortalibus antestare videam; sed potius adorandi, quem tantum non Deum, in summo generis humani fastigio, gloriæ superviventem, præsi dem illæ virtutes alium non agnoscunt.

SE

SERENISSIMO PRINCIPI
IOANNI AVSTRIACO;

PROCERVUM VOCE,
PLAVSV POPVLI,
SOLLICITIS VOTIS,
EXPECTATO:
COELESTI IVDICIO
DESIGNATO
PROPVGNATORI, SOSPITATORI.

DE PATERNA, AVITAEQUE PROVINCIA;
OMNI HOMINVM GENERE
MERITISSIMO.

OB
REGNI CORONAM
DIVVLSAM, DISTRACTAM
CONSOCIATAM;

ERGA PROVINCIALES
AFFECTIONEM EXIMIAM,
SINGVLARIA BENEFICIA.

TRIVMPHALES LAVROS,
FASCES, OBSEQVIVM,

ARAGONIA OFFERT;

SERENISSIMO
IOANNI AVSTRIACO,
LECTISSIMO PRINCIPI
GHARISSIMO CAPITI,
FAMÆ ORBI NOTÆ.

OB
AMPLIFICATAM REGIMINE,
ORNATAM PRÆSENTIA,
ILLVSTRATAM GLORIA
VRBEM:
EXIMIVM ERGA MVNIGIPES AMOREM:
PIETATIS SVÆ ERGO TESTIFICANDÆ;
NOMINIS PERPETVVM CELEBRANDI;
IN LIMINE ADORANS,
BRACHIA, SINVS, COR,
PANDIT:
FAVSTVM INGRESSVM
PRÆCATVR
S.P.Q. CÆSARAVGVSTANVS!

HERCVLI MVSAGETÆ;
STVDIIS, TRIVMPHIS, VICTORIIS
EXCVLTISSIMO:

SERENISSIMO PRINCIPI
IOANNI AVSTRIACO;
SAPIENTISSIMI ALPHONSI V.
HISPANÆ GENTIS, INGENII LVMINIS,
DOCTRINÆ, SCIENTIARVM GLORIA
CLARISSIMI:

SAPIENTIÆ STIRPIS
EMVLÆ PROLI,
VENVSTATIS, ELEGANTIÆ;
AVITA IMITATIONE VINDICI,
STVDIOSORVM MOECENATI:
ACADEMIA CÆSARAVGVST;
OPTIMARVM ARTIVM GLORIÆ
LITANS,
ERVDITIONIS ARAM,
ADORANS:
P;

SERENISSIMIS
ARAGONVM REGIBVS;
EORVMQVE FORTVNÆ REDVCI.

QVOD
REGNVM
ARMIS FVND AVERINT,
OPTIMIS LEGIBVS
MVNIERINT,
SANCTISSIMIS INSTITVTIS
ORNAVERINT;

REGIAM
FOELICISSIMA SOBOLE
AVXERINT,
AD REGNI COLUMEN;
PATERNÆ VIRTVTIS
ÆMVLÆ,
PATRII MORIS
OBSERVANTISSIMA:
EXEMPLIS ANTIQVÆ PROBITATIS
FORMAVERINT:

DE ÆTERNITATE BENEMERENTIBVS

P:

ELABORATIO AD §. LOCA
SACRA §. LIB. 3. INST. DE
EMPT. ET VEND.

ASSERTVM I.

EMPTIONIS atq;
venditionis con-
tractum, sine re,
quæ veneat intelligi non
posse, certi iuris est, (A)
in eo enim id agimus, vt
rei dominium in empto-
rem trāsferamus. (B) Ideo-
que in his rebus, quas na-
tura, (C) vel gentium ius,
(D) aut civitatis mores,
(E) hominum comertio
exemerunt, consistere ne-
quit, (F) cuius generis
sunt Religiosæ (G) Sacra,
(H) ac publico vsui dica-
tæ; (I) cum hæc dum talē
statum obtinent, nullius
ditioni addici possint (K)

In-

(A)

Pomponius in l. nec emptio 8. ff. de
contrab. empt. l. in venditionibus 9. ff.
cod. Donell. lib. 13. com. ent. cap. 1. vbi
Osuwald. lit. E. Anton. Fab. in ration.
ad dist. l. 8. & omnes communiter
Interpretes ad princip. inst. de empt.
& vend.

(B)

L. naturalis. §. ff. de Prescrip. verb.
Donell. vii. i. sup. & Osuald. lit. D. Pich-
ad §. nosi. l. cum manu 80. §. vlt. ff. de
contr. empt.

(C)

Vt sunt, aer, aqua profluens, ma-
re, &c. ex l. quadam. 2. de rerum di-
vis. & ex §. & quidem iust. de rer.
divis.

(D)

Vt Flumina Portus, &c. l. portus
59. de verb. sign. l. prescriptio 45. ff.
de vsurp. & vsuc. & §. flumina, insit.
de rer. divis. quem in Academicis
exornavit D. D. Ægydius de Lif-
sa Vesp. Leg. Cath. Antec. Digall.
& §. riparum eod. Cujac. lib. 10. res-
pons. Pap. in d. l. prescript. 4. Hugo
Donel. lib. 4. comment. cap. 3. & 6.
ibidem Osuald.

(E) Vt Theatra, Stadia, Muri, & Portæ, Civitatis, &c. ex Caio in l. 1. Mariano in l. 8. Vlpian. in l. 9. §. 2. de rer. div. & ex Iustin. in §. Sancta In-
stit. cod. tit.

(F) L. sed Celsus 6. l. si in emptione 34. §. omnium 2. l. liberi 70. l. qui of-
fici 62. §. 1. de contrah. empt. l. inter stipulantes 83. §. Sacram. 5. de verb. obli-
gat. l. nemo 82. l. liber l. homo 103. de verb. oblig. l. qui res, §. arcum de solut. l. si
mibi alienum de solut. l. si servus de dim. l. 1. §. 9. de oblig. & act. l. 35. de ver-
bor. oblig. §. 2. Inj. tit. de injur. Stip. Donell. lib. 12. comment. c. 20. Ibidem Otuald.
lit. C. l. Idem Donell. lib. 4. c. 6. §. 6. Idem in comment. ad tit. de verb. oblig. & ad
dift. l. inter 83. §. Sacram. Anton. Fab. in ration. ad tit. de contrah. emp. & præ-
cipu. in l. 4. §. 6. 22. & 73. & coniect. lib. 3. cap. 4. Iacob. Cujat. l. 5. Paul.
ad Sab. in l. 5. & 23. h. vr. & lib. 3. respons. Pap. in dift. l. 73 & in comment. ad
tit. de verb. oblig. in dift. §. Sacram. l. 83.

(G) Vlpian. in l. 1. §. 6. de relig. & sumpt. fun. l. si sponsus 5. §. concessa. de
donac. inter l. si quis sepulchrum 12. §. 1. de relig. & sumpt. fun. l. ossa, §. si locus,
ff. eod. l. sacrilegij 11. ad l. Jul. pecul. l. 5. de sepul. viol. l. 5. C. eod. l. 2. l. 9. C. de reli-
g. D. D. in §. religiosum in tit. de rer. div. §.

Illustrant Cicero lib. 2. de legib. ibi: Deorum Maniū inra sancta sumpto, &
Martial. lib. 9. epig. 31. ait: Sanctam rman. Catul. carm. 7. ad les. sepulchra
Sacra, Senec. ad Troad. act. 3. Tumulus Sacrum, & Sacram Sedem. Quint-
declamat. 10. ibi: Sacratos morte lapides. Congelsit, & alia Erudi cūlissimus
vir D. Emman. Gonçal. ad text. in cap. 13. de sepul.

(H) L. 3. C. de Sacros. Eccl. & vendens synoniam committit, text. in
can. qui sūdat 11. cau. 1. quest. 1. cap. cum ex eo 2. de Reliq. & Ven. Sanct. vbi
larissimè Gonç. Tell.

(I) §. Inversitatis Instit. de rer. div. l. 1. ff. quod cuiusque Inversitatis
& l. 13. de iur. Arnol. Vin. ad dift. §. Inversitatis Instit. de rer. div.

(K) Omnes supra relati expressi text. in l. 6. §. 1. de rer. div. Donell.
lib. 12. comment. cap. 20.

ASSERTVM II.

Inter eas quoque res,
quæ extra comertium
sunt, hominem liberū re-
ferri non dubitamus, (A)
ita vt ille ob naturalem
suam

(A)

L. bona 27. §. 1. ff. ad S. C. Velleian.
l. 1. §. id quod ff. de oblig. & act. l. li-
ber homo 130. l. continuis 137. §. cū
quod ff. de verb. oblig. l. si quis liberum
20. ff. de probat. l. cum heredes 23. §.
71. l. mversa 130. §. 1. de adquir.
poss. l. rucapionem 9. de rucap. l. vr.

C.

suam dignitatem, à comer-
tio exemptus reperitur,
(B) abhorret enim, vt sit
homo merx alterius homi-
nis, pecuniaque compare-
tur is cuius causa pecu-
nia, cæteræque res, quæ
humanis vltibus deservire
possunt comparatæ fuerūt.

(C)

ad text. in dift. cap. lator 2. de pignor. vbi Grana. & Barb. qui plures refe-
runt.

(B) Probant, & illustrant Menchac. lib. 2. Illust. cap. 82. num. 13. D. Fræ-
cisc. Amay. lib. 3. observ. c. 1. §. 1. n. 3. D. Melch. de Valer. lib. 1. Illust. iur. tract.
tract. 2. cap. 2. num. 9. & seq. Carranz. de Part. cap. 3. ex num. 21. Gibalin. de
negot. tom. 1. lib. 1. cap. 4. art. 3. coniect. 1. relati à Gonz. in dift. cap. 2. de pig-
nor.

(C) L. vetus 68. ff. de rufur. l. in pecudum 28. ff. de rufur. l. Iusti simi
44. ff. de adil. adic. §. in pecudum, in tit. de rer. div. & ratiocinatur Cicero
lib. 3. de fin. ibi: Omnia hominum causa nata fuerunt, & Ovid. lib. 1. metamorph.
vers. 66. ingeniosè cecinit, natum hominem fuisse, vt possit inter cætera
dominari. Et Prophet. Rex. Psal. 8. ibi: Omnia subiecti sūb pedibus eius.

ASSERTVM III.

HVC spectat illud,
quod Pōponius scri-
bit, (A) & liberi homi-
nis, & loci sacri, religio-
sivè, quæ haberi non pos-
sūt, emptionem intelli-
gi, si ab ignorante emantur,
(B) æquum enim est, ha-

(A)

Lib. 9. ad Sab. in l. liberi 4. ff. de
contr. emp.

(B)

L. quia diffidit 5. h. tit. l. liberi 70.
cod. Anton. Fab. in ration. ad dift. l.
5. & Cujat. lib. 5. Paul. ad Sab. in d.
l. 5.

æ-

(C)
L. Et quod solvitur 23. de contrah. emp. ubi Paul. hæc ait: Et quod solvitur eo nomine emptor condicere potest, Ant. Fab. & Cujat. ad dict. l. 23.

(D)
Balduin. ad nos. §. vers. Habet ex empto, & communiter omnes insit. ad eund. §.

(E)
L. qui officij 6 2. §. qui nepiens. 1. ff. de contrah. emp. & in simili casu, ratiocinatur, in l. si sterilis 21. §. quamvis 2. de act. empt. Anton. Fab. in ration. ad dict. l. qui officij, Cujat. lib. 5. Reg. Modest. in d. l. 6 2.

Non obstat l. offa, §. si locus 1. de relig. solvit. Idem Fab. ubi sup.

(A)
L. Et liberi 4 ff. de contr. emp. & alij relati juris. in prox. assert. lib. B. Quod pertinet celebris simul ac diffinitis text. in l. si usufructu 23. ff. de liber. caus. cui ieiune satis opitulatur Balduin. in Scobola. sive in iurisprud. Mutiana pag. 225. Cujat. lib. 50 Pauli ad edit. in d. l. 23.

(B)
L. liberi 70. ff. de contr. emp. l. domum 57. ff. eod. l. si emptio 34. §. hominē liberum, & §. item si empt. ff. od. Cujat. lib. 5. Paul. ad Plaut. indic. l. domum, Anton. Fab. in ration. ad d. l. liberi, & ad d. l. domum. 57.

(C)
Dict. l. liberi 70. & sic ratiocinatur D. Emm. Gōz. Tell. in cap. labor. 2. de pig. n. 6. Quid si liber homo a duobus ematur, quorum alter id sciat, alter autē ignoret? Emptio nē valerēt ex parte ignorātis innuit, Paul. in l. fin. ff. quibus ad lib. pro clam. ex parte

tenus saltem eum teneri, ut pretium, quod accepit restituat; (C) Ob idque emptori ex empto actionē competi; (D) non tamen, ut ea habere, tenere liceat, quæ natura sua haberi, aut possideri nequeunt. (E)

ASSERTVM IV.

Quamvis prædicta iuri consona, atque haud vlla distinctione iudicemus; tamen liberi hominis emptionem contra hi posse existimamus, si inter ignorantes id fiat. (A) Idē placet, si veditor sciat, emptor autē ignoret. (B) Quod si emptor sciens liberum esse emerit, nullus emptionis, & venditionis contractus celebrabitur, nec ad pretium persequendum, cum hoc emptor iactare videatur. (C)

Quam-

utriusque Vlp. in l. liberi 7. §. si duo 3. ff. de liber. caus. quorum Conciliario nem, simulque huius celebris quæstionis decisionem pete à Covano li. 2. com. cap. 1. n. 6. Fabro in iuris prud. Papin. tit. 3. print. 1. illustratione 3. Hor. 9. maio in §. ferri. 4. enunciat. 3. inst. de iure Person. vel si maris ex libris Basilicon. lib. 48. tit. 8.

ASSERTVM V.

Quamvis emptio rei Sacræ Religiosæ, aut publicæ, cum hæ res principaliter, & per se venditur, nullius momenti sit; (A) valet attamen, quories res istæ modicæ sunt, ac emptioni universitatis bonorum, vel maioris partis fundi cedunt, vel accedunt, (B) quo casu, & in emptore transeunt per consequentias, (C) nisi specialiter à contrahentibus excipiantur. (D)

(C) Cap. ex literis 7. cap. cum seculum 13. de iur. Parr. cap. cum scitu. eod. tit. l. 15. tit. 5. part. 5. D. Emman. Gonz. ad ea, referens Covarr. Salg. Cost. Olea, Hermosilla, & alios.

(D) Vlpian. expressis verbis in l. Hanc legem 22. l. pacta 72. §. Papinianus de contrah. emp. l. id quod 7. §. vit. de perit. & com. rei vend. sic intelligendus text. in l. si mercedem 53. §. 1. de action. emp. iuncto eleganti, & electo text. in l. 1. §. & aliis 15. ff. si quid in fraud. Parr. & illustrabis, ex verbis Divi Ambrosij lib. 1. de Abraham. cap. 9. Sæpè enim alienationibus possessores, venales fiunt, quæ in eisdem locis, sepulturi sunt.

ASSER-

ASSERTVM VI.

(A)
Fundavimus supra latè in prim.
asser. & tradit Duare. ad tit. de verb.
oblig. in dict. §. Sacram. l. 83. & Cu-
jat. ad tit. de emp. contrab. in l. 4.

(B)
L. 27. §. si liber homo, ff. ad l. Iul. de
adult. l. eum qui 14. §. si filius de furt.
l. 14. §. 1. ff. de serv. corr. Gonz. in d.
cap. 2. num. 6.

(C)
L. si in emptione 34. §. 1. vers. Libe-
rum, ibi: Nec talis emptio admittenda
est, cum servus erit. h. tit. l. inter stipu-
lantem 83. d. §. Sacram, vers. Adeo, §.
idem iuris 2. insit. de inut. Jacob. Cu-
jat. lib. 33. Paul. ad edict. in dict. l. 83.
§. Sacram, num. 7. Anton. Fab. in ra-
tion. ad dict. l. 34. D. Emman. Gonz. Tell. ad text. in cap. 2. de pign. num. 5.
Arnold. Vin. Pichar. Balduin. & alij ad dict. §. idem iuris insit. de inut. stip.

(D)
Quia ut ait Paul. l. C. in dict. l. inter stipulantem 83. de verb. oblig. §.
Sacram, vers. Homo liber, ibi: Casum hunc, adversusque fortunam spectari, ne-
que civile, neque naturale est. Hoc ipsum lata manu exornat, ex l. sed Cel-
sus 6. de contrab. empt. & ex l. bona 27. §. 1. ff. ad S. C. Velleian. D. Emman. Góz.
in dict. cap. lator 2. de pign. num. 5. dum probat: Tales ominosos casus spectan-
dos non esse, innumeris ibidem relatis. Donell. in comment. ad tit. de verbor.
oblig. in dict. §. Sacram, & ibidem Cujat.

Propugnator aderit D. BRAVLIVS SALVADOR & BERNAD,
Iurifprudentiæ Studiosus. Præses GASPAR DEL CORRAL
LOPEZ DE RVESTA Iur. Cæsar. Bachal. Locus certam, Cæ-
sar. Aug. Claustrum. Die IX. Decembris. Hora Nona,
ante meridiem. Anno M. DC. LXXXVII.

Cæsar. Augusta: Apud EMMANVELEM ROMAN,
Typog. Vniuersi.

Res itaq; vniversæ ho-
minû comertio exep-
tæ, non tantum puræ in-
vtiliter in contractum de-
ducuntur; (A) verû, & etiã
sub cõditione, (B) quam-
vis nominatim in eum ca-
sum nobis caveamus: Si da-
ri posse caperit. (C) Itaque
improbata est iure huius-
modi conventio: Cum ser-
vus, cum profanus, cum pri-
vatus, liber homo, locus
sacer, aut publicus effi-
ciatur. (D)

[Faint, illegible text on the left page]

DECLARATION
OF INDEPENDENCE
1776

[Faint, illegible text on the right page]

OCTIDVA ELABORATIO

AD §. INCERTIS AVTEM 25.

INSTIT. DE LEGAT.

ASSERTVM I.

Vamvis lege 12. tab. cautum est, vt quemadmodum Paterfamilias rei suæ legasset, ita ius esset. (A) Absurdum omnibus Iurisconsultis visum fuit, eam testatoris voluntatem ius facere, quæ, nec cõglio, nec iudicio certo regi possit; (B) certum autem iudicium, aut consilium esse nõ potest, quoties incertæ personæ quid relinquatur. (C)

(A) Vlpian. in frag. tit. 11. l. verbis legis. 120. de verb. sig. Confule Balduin. ad LL. 12. tab.

(B) D.L. verbis legis. 120. de verb. sign. ibi: sed id interpretatiue coangustatum est legum auctoritate. Bartol. in L. quædam relegatus 6. ff. de reb. dub. talon in L. si quis a filio, §. si quis plures, ff. de leg. 1. Ioan. de Immol. in L. ex duobus 34. ff. de vulg. & pup. Vlpian. in frag. tit. 22. qui her instit. possunt, §. incerta persona.

(C) L. Paulus 4. l. 5. l. si ita fuerit 11. l. si quis ita. 15. cum alijs, ff. de reb. dub. Vlp. in frag. tit. 24. vers. in certa persona. Iul. Paul. lib. 3. senten. tit. 6. vers. Legatum. Donel. in coment. lib. 8. cap. 8 & ibidem Oual. lib. b. Cujac. lib. 19. observ. cap. 14. Mantie. de conect. vltim. volunt. lib. 4. tit. 6. Spin. in specul. testa. n. glof. 10 per tot. alios adduceas

Quid D. Emman. Cost. ad cap. si Pater de testam. part. 1. lib. 6. verb. Pauperes, nota. 2. §. Sed nec huiusmodi. vers. Tutor h. n. tit. ibi: Quia certo iudicio debet quis, pro tutela suæ posteritati cavere, & alij quam plurimi. Videndus omnino idem D. Emman. Cost. ad §. posthumus instit. h. n. tit.

ASSERTVM II.

Quid si, dum Testator incertis legat personis, constet animum suum, & iudicium subiecisse certæ personæ, licet nobis incerta, parumque nota sit? Valebit legatum ipso iure; (A) sed probationis difficultate impiedetur. (B) Si autem quis, ex illis legato comprehensis, de se testatorem sensisse probet, illud consequetur. (C)

ASSERTVM III.

Quæ quidem personæ incertæ dicantur; ex præfatis evidenter inferri poterat, sed tamen, ut clarius appareat, Iustinianus respondeat suis additis exemplis: incerta persona videbatur, quam incerta opinione animo suo testator subiciebat; (A) veluti, *quicūq; filio meo, filiam*

suam, in matrimonium dederit, et hæres meus illum fundum dabo. (B)

sequentes. Qui plura cupiat adeat singulari. *Cost. ad S. posthumus h. n. i. i. per tot.*

ASSERTVM IV.

Hæc omnia rationi adeo consona iudicamus, ut nec in libertatis favorem, incertis servis libertas, (A) nec in militiae incrementum, incertis personis, iure antiquo, testamento militari, (quamvis in eius gratiam, multa concessa fuerint) (B) legatum utiliter assignari permitatur. (C)

ASSERTVM V.

AB hac regula excipi, solent casus, in quo, ex certo numero hæ personæ designatæ fuerint; (A) licet in;

(B) Dubitari hic solet posthumus an sit certa persona; verum quia Iustianus in nost. S. de eo mentionem non fecit, hoc omittamus sua velligia singularem Comentarium, D. Emman.

(A)

Licet alia de causa procedat, h. n. S. *vers. Libertas, ibi: Quia placebat servus nominatim liberare.*

(B)

Constat, ex toto penes, *tit. instit. de milit. test. & præcipue in princ. vers. nam. ibi: Quamvis ne que alia testamentorum solemnitate, obiter prævisit.*

(C)

H. S. nost. l. si quis de pluribus. 27. ff. de reb. dub. l. cum ex pluribus. 31. ff. de manum. test. cum alijs.

(A)

Imò, & incertæ ex incertis, si modo incertitudo postea minuatur à Testatore, l. si quis ita scrip. tit. de reb. dub. l. si servus. 108. S. huiusmodi, de legat. 1.

(B) *L. si servus. 103. §. huiusmodi. de leg. x. l. si quis ita. de reb. dub. Vlp. in frag. tit. 24. §. incert. l. qui duos. 20. ff. de leg. 1. l. 30. de testam. cu.*

inter eandem voluntas Testatoris divagetur; (B) sufficeret quidem, ut eius iudicium certum esse dicatur, quod diceret: ex fratribus, amicis, cognatis, qui prior, hoc, aut illud fecerit, hæres meus ei centum dato.

ASSERTIVM VI.

Demum Sacris Constitutionibus cautum erat huiusmodi legata per errorem soluta retineri posse, non vero peti; (A) quod Iulianus subtiliter; & non solum retineri, verum peti posse deare videtur: dummodo petitionis legati tempore, quæ actus persona incerta fuerat, ex post facto certa red datur. (B)

(A) *Non puto vllam ex his constitutionibus extare, videtur Balduin. d. §. n. ad vers. sacris.*

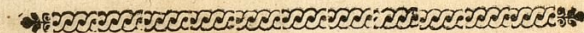
(B) *L. cum olim. 1. C. de incert. pers. ibi: Cum olim in certis personis, nec legata, nec fidei commissaria relinquere possent: hæc quædam correxit Iustinianus; Et in §. Ex quibusdam. etc. vers. Sed non omnibus iustit. de oblig. quas. ex contract. nascunt.*

Pro coronide hoc habe opere prætium; quod legatum in certis personis relictum valebat. Si pietatis intuitu legatur. *L. id quod pauperibus. l. nulla. C. de Episc. & Cleric. Si in Capivorum Redemptione. l. nulli. 28. in princ. C. de Episc. & Cleric. Si conditionis implendæ causa. l. Paulus. q. 2. h. qui dam. 6. ff. de reb. dub. Si in certis personis, quæ certum aliquod corpus constituant, ut Collegium, Universitas. l. civibus. de reb. dub. Si relinquatur illi, aut illi; quia utriusque admittuntur. l. cum quidam. 4. C. de verb. signif. aliter ac in specie.*

l. 108. §. 3. de leg. 1. Ex quibus omnibus quamplurima iura lucem accipiunt.

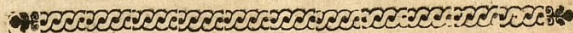
In gentem posthumorum quæstionem omitamus, quæ difficilem sanè, ac longissimam postulabat indagacionem. Sed his paucis continemur, cum Quintiliano lib. 4. Inst. grat. Nos brevitatem in eo ponimus, non ut minus, sed ne plus dicatur, quam oportet. Ioann. Oben. lib. 2. Monast. Ethic. & polit.

Accipe parva mei letus, munuscula sensus;
Nec quæ sint, sed quæ suscipere mente data.

PROPUGNATOR ADERIT D. BRAVLIVS SALVADOR, ET BERNAD IVRISPRVDENTIAE STUDIOVS; PRÆSES GASPAR DEL CORRAL LOPEZ DE RVESTA IVR. CÆSAR.

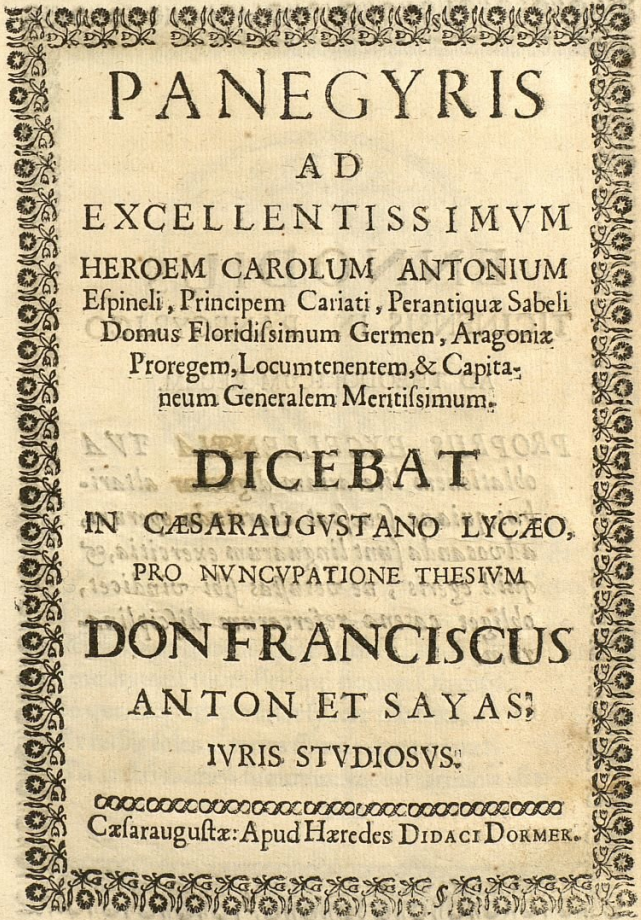
BACHAL. LOCVS CERTAMINIS CÆSAR-ÅVGSTANVM VNIVERSITATIS CLAVSTRVM. DIE XXIII. NOVEMBRIS, HORA II. POST MERIDIEM. ANNO M.DC.LXXXVI.

CÆSAR-ÅVGSTÆ: APVD EMMANVELEM ROMAN, VNIVERSITATIS TIPOG.

B. B. 1. 0. 1. 1. 2.

PANEGYRIS

AD

EXCELLENTISSIMVM

HEROEM CAROLUM ANTONIUM

Espineli, Principem Cariati, Perantiquæ Sabeli
Domus Floridissimum Germen, Aragoniæ
Proregem, Locumtenentem, & Capitaneum
Generalem Meritissimum.

DICEBAT

IN CÆSARAUGVSTANO LYCÆO,

PRO NVNCVPATIONE THESIVM

DON FRANCISCUS

ANTON ET SAYAS,

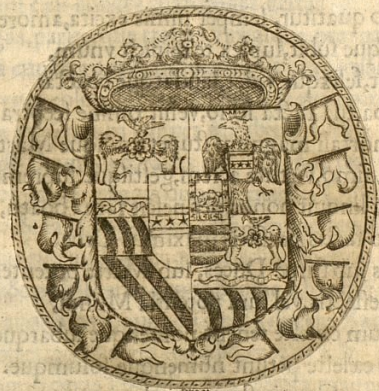
IVRIS STUDIOVS.

Caſaraugusta: Apud Hæredes DIDACI DORMER.

PANEGYRIS
AD
EXCELLENTISSIMVM
HER
ENNODIVS
TICINENSIS IN PANEGYRICO

AD THEODORICVM REGEM.

PROPRIIS EXCELLENTIA TVA
oblationem literariam dignetur altari-
bus, quia ne senescat claritudo operum,
advocanda sunt linguarum exercitia, et
quid egeris, ne vetustas sibi vindicet,
obliget catena refertarum disciplina-
rum.

ANNVE Pierio Princeps mihi CAROLE flatu,
Tu quoniã Musa mihi, tu nam Plectra sonora
Dirigis; & lyram formas cantumque reponis,
Æthera quã summis quatias tibi vöcibus altum;
Immita tque tuum stellanti nomen Olympo,
In quo fulgenti persistat sydere mixtum,
Et radijs solem, terras fluxu augeat omnes.
Tu nostri numen summum modò carminis astas?

A 2

In

In te oculos mea vertit inops concussa Thalia,
Atque tuo quatitur, semper nimis excita, amore:
Audax tēque subit, suplex te respicit vnum,
Vincta colit, felixque videt, laudatque coacta:
Arma tuba, tua facta sono, vehit omine sceptrā,
Et te immortalī magnum stupet vndique Marte,
Clarum animo, virtute acrem, gestisque supremum:
Quem nec linquit honor, nec nescit fama boatu,
Dum toto factis persistis maximus Orbe,
Et superas sub stirpe Duces, sub Marte potentes,
In te, & deflectis, vel iura potentia Mundi,
Dum tecum cæleste tenent, nomenque iubarque,
Et tecum cæleste petunt numenque solūmque.

Hibericas Cereris florentes vberē terras
Pratis distinctas sulco viridantibus amplo
Composuit natura tuis modò gressibus aptas:
Quas calces, quas calce teras, quas lumine lustres,
Atque pedum tactu semper florescere cogas,
Et tua divino præsentia iure perorner,
Quam cernens patria tellus miretur in ævum,
Et nihil in tanto non cernat Principe summum;
Hunc nam fulgorem, quem toto corpore fundis,

Di-

Divinum redolere probat sine limite numen;
Sic tecum cæli cuncta charismata gestas
Ut cogas, pariterque trahas, vincalque, præmasque
Pectora cunctorum, cunctorumque ora vicissim
Qui te voce colunt, divina, & laude sequantur,
Nam te vt divinum semper mirabitur Orbis.

Stirpe Deum decoratus es, nimis inde refulges,
Et claros pariter tangis quoque meritis Orbes:
Mirifico, & saturas generis nam lumine terras,
Nobilitas tua nulli cedit cum ordine longo
Floreat: & possit certo genus ordine Ducum;
Per tot avos atavosque ad primos ducere Reges;
Non hostes, non horres item Mavortia tela
Non animo curas Polyphemica robora magno,
Hostes seu studeant invadere corpore vasto,
Totaque defudet flammis Vulcania rupes,
Fulmineumque ardens Martem sive evomat Ætna,
Armaque inhorrescant Romanis fusta lacertis:
Vt navis, quam ventus agit vada in ardua Ponti,
Qui spirat nimium stridenti flamine fustus,
Carbasa, & eiectis albertia flatibus implet,
Nereos, & puppim lenis vehit vnda natantem;

A 3

Et

Et partim verreas spumas secat æquora remis;
Et lino tenuem disperso conuectit auram,
Delphinumque vias celeri natat excita cursu.
Est virtutis honor splendens nam Principis halta;
Qua fulvus olipeosque terit, thoraæas & virget,
Cuncta potest: nam cuncta dedit tibi candida virtus.
Quæ propria tibi mente sedet, tecumque movetur
Tecum agit, & miro tecum conamine degit.
Iustitiam faciem niveo candore micantem
Auratisque comis, divino in vertice tectam
Occluso, & cunctos spectantem lumine semper
Virtus tecum offert, comitem sequiturque cupitam.
Sola Themis divina fovet, nam Iura decusque
Æternos indens motus virtutis ubique.
Sic etenim supremus ades, sic denique Princeps
Sic te te attollis, sic te te per ardua iactas
Robora Mavortis, sic maxima suscipis vnus:
Magnanimos condens generoso in pectore casus,
Cælareos animo generansque potente triumphos,
Ut fertis cingant tua tempora maxima sacris,
Quæ sacro semper tibi pollice texuit vna
Musa potens, Mavortisque ferox, virtusque nitescens,
Quo.

Quorum deducis splendentia stemmata tecum:
At quæ Trajanus fecit spectacula Romæ
Magnanimis, multoque simul splendentia cultu;
Vt mundi totius honor, roburque stuperet,
Et miraretur tantos sub Principe casus,
Te potuere suo, vel tandem poscere iure,
Te dominum spectare suum, summumque parentem,
Et tibi de victis palmam præbere tropheis,
Nomen, & hinc summos mundi deferre per agros,
Concutere, & patrios summo conamine lenius,
Indere, & in gentes rerum miracula summa.
Hæc faciunt tua gesta quidem sine fine minora,
Nam maiora tuis splendent vndique gestis,
Quæ obscurent quæ magna putat vidisse Senatus:
Martius, & campus tecum statuisse sub armis
Cernere Tarpeiam nimium fastigia magnæ,
Quæ quoque Romuleus stupuit sine pectore miles,
Orbis dum magno confluxerat agmine cætus,
Et vacuis adiere Urbem tunc urbibus omnes,
Et quasi commoto nimium via pulvere quævis,
Gentis densa fuit, populo concussa terente,
Et mundi partes deduxit in Itala tecta,
Dum

Dum tritis caruit nimium sibi germine plantis
Campus, & everfis quoque melsibus aruit omnis.
Semita stricta fuit populo sic ovia tanto,
Se nisi suscepto produceret vndique campo,
Cresceret, & fracto passim via limite cuncta:
Sic modò currit IBER, præceps sua mænia linquit,
Vt te conspiciat, laudum tibi munera fundat,
Teque animo, te corde simul stupeatque, colatque,
Atque vno cuncti celebrent vehementius ore;
Et quam non dubitas surgant encomia lingua,
Et factis innata tuis toto orbe patecant:
Hinc niteant, illincque volent, perque omnia currant,
Occupet atque tuum, vel quævis compita nomen
CAROLVS, & toto tibi perstrepat orbe vicissim,
Et scisso seruet nomen quoque cortice truncus,
Et placido scribat tua nomina littore flumen:
Quod vel Naiades, dum saltant dulcius vndis
Sæpè legant, & sæpè canant, & sæpè refundant,
Atque choros illo ducant, latentur & illo
In te, atque ex illo deflectant vndique amorem,
Atque sinu vitreo miris amplexibus arcent,
Et nihil omittant laudis, dum nomina cantant,

Mag²

Magna sono, suprema typo, divina nitore:
At nunc magna quidem Musæ est audacia nostræ,
Magna petit, vetitalque arti subit vndique partes:
Quas qui sustineat vix est, sive Hercule natus,
Aut terra assurgat membris genitrice supremis,
Cum laudum studeat cumulum ostentare tuarum,
Atque pares tantis conatibus offerat artes,
Quas natura nequit, vel iusta proderet mole:
Namque oculos perstringis adhuc, vel mentis amantæ,
Cum prurit tacito semper tua dicere sensu,
Suscipit & summa quæ condis voce referre:
Ausonij qui corde tulit sacra sceptrâ Quirini
Extulit & multo divinum iure tribunal,
Non meritis, non laude quidem similique, parique:
Sicut tu ducis, duxit præconia gentis;
Quæ semper sic prona tibi, tibi læta superstat,
Atque tuis stat vana simul valde excita factis,
Ac si conspiceret mundi miracula magni
Vt verè tu mirus ades cernentibus ipsum.
Glorifico & tollet se imper te nomine fama
Dum canet egregios, quos condis pectore mores,
Quos videt attonito populus citus vndique vultu,

At-

Atque horret laudare sono, verbisque notare.
Tunc etiam vel victus erit, victusque tacebit,
Et præmet æterno sub corde silentia sensu,
Nec vires solitis audebit tollere nervis.

Pinget posteritas æternis acta figuris
Gesta tua; atque animos nimium superabit imago,
Quæ memores facit transacto tempore cunctos.
Hæc, hæc læta Tyros formavit murice picto,
Hæc Babylon radio texet splendente vicissim:
Attalæ variata aderunt hæc semper in orbe
Aulæis, te & pinget acus per serica fila,
Et tua iam fulgore species radiabit in auro,
Et similem Phæbo præstanti lumine reddet;
Nam Proceres inter ceu Phæbus in astra refulges;
Materiam tamen vultus præstiosior omni
Magnus erit: de forma etiam certabit ubique,
Vel si etiam Paridem fulgescens Cipria laudet,
Vel Thetidis natum miretur Græcia semper,
Italus ore nitor patrijs micat undique flammis,
Et generis magni SABELLICA gloria floret:
Quæ serie tibi pectus agit nunc nobile longa,
Regali & nimium condit splendore sacratum

Quò

Quò sic sæpè nites, vt vincas quosque potentes,
Nam vacuus vel mundus erit, nisi compleat illum,
Visque tua, & tuus inde decor, tua magna potestas.

Iam Princeps nostris tua versibus inclyta facta
Nota patent, multoque manent manifesta colore,
Qualem Musarum facies dat fronte serena,
Imbuit, atque tuis meritis quoque magnus Apollo
Tecum consequitur, fama & quem prædicet ingens
Te invenit, inventumque suum super Altra reducit.

FINIS.

Quo se sapē dices, ut vinas quosque potentes
Nans vinas vel manducant, aut melle cōmplecti illas
Vidit, et sic eas de dicitur, et sic perditas
Iam Tinnis, dicitur, et veritas inquit, hanc
Nos pient, in hocque manet, in hanc, in hanc
Quam M. hanc, hanc, hanc, hanc, hanc, hanc
Immo, hanc, hanc, hanc, hanc, hanc, hanc, hanc
Tunc, hanc, hanc, hanc, hanc, hanc, hanc, hanc
Tunc, hanc, hanc, hanc, hanc, hanc, hanc, hanc

FINIS

EX DIFFICILI SANE TITVLO:

Qui ex quibus causis manumittere non possunt:
Libro primo Institutionum, tit. 6.
ventilanda asserta.

I.
LIBERTATIS per manumissionem servis impartitio dominorum propiam assidue fore evidens adeo existimamus, ac certum sit non omnibus neque quibus cumque ex causis licet volentibus eis licere: cum lex Alia sententia in fraudem creditorum datas libertates minimè revocet, sed competere impediat; quæ enim semel competit revocari non potest.

II.
VT autem fraudis virtute manumissionis effectus impediatur duo copulative desideramus, consilium scilicet, & eventum cum effectu; sed hoc indirectis, non verò in fideicommissarijs, cum enim iste neque iusta iuventis testatoris, neque libera hæredis manumittentis voluntate præsentur, eventum cum effectu, ne competant, sufficere tenemus.

III.
CREDITORUM verò nomine, legararijs, & fideicommissarijs conditionalibus demptis, omnes illos comprehendere iudicamus, quibus cum fraudatore sive pure, sive sub conditione actio est; sicque tam in istorum conditione veniente, quam in illorum fraudem manumissi, donec suum exequi volentes effectu fraudati inveniuntur, itatu libert esse non negamus.

IV.
LICERE tamen ex hac lege solvendo non existenti domino, sive cum libertate, sive sine illa, vnicum servum instituire, qui liber, & necessarius hæres sit, cum nullus alius ex testamento esse possit voluntarius, vel quia institutus nullus erat, vel quia qui erat sive primo, sive secundo loco, aut gradu, noluit, aut non potuit, quis ambigere potest?

V.
SED si duos aut plures instituerit, priori tantum scriptus loco hæres erit ita, ut eius ante aperturam tabularum morte sequentis in loco institutio non subsistat: si verò taliter institutos proponas, ut neuter prior institutus dici possit, alterutro ante aperturam decedente, alter liber hæresque erit, utroque verò supersistente, cum sibi adinvicem obstitent, neuter.

VI.
VERUM cum libertas res adeo in stimabilis sit, ut non nisi certo animi iudicio dari debeat, eadem lex cavet, ne minor viginti annis alter servos suos libertatis per manumissionem beneficio afficeret, quam vindicta apud quemcumque legis habentem actionem, veluti Consulem, iusta causa manumissionis probata.

VII.
NEC parum libertatibus indultum videri debet in eo, quod non minores viginti annis sit permittit servos manumittere, cum ex cæteris bonis suis nihil ante vigesimum quintum annum valeat administrare, quim, si læsus sit, habeat restitutionis auxilium, quo adversus talem manumissionem omninò remanet destitutus.

VIII.
LICET autem tam ad præteritum, quam ad futurum manumissionis causæ non ex luxuria, neque ex delictijs, sed ex iustis affectionibus sint æqualiter stimandæ; talem in eis differentiam adhibemus, quod ex illis statim, existis verò non nisi secuto effectu libertas cõpetat, unde vulgare illud: *Semel autem causa probata, sive vera sit, sive falsa non revocatur,* illas pertinet.

(C)
S. serui 4. *instit. de iur. person.*

(D)
Nam ut aiebat Flaccus. Vendere cum possis captivū occidere nollis.
Servi, & viliter, sive pascas durus, aereque.
Naviget ac medijs hiemet mercator in vndis.
Annonæ proffit, portet frumenta, pennulque.
Seneca lib. 1. de Clement. scribit: Equi bonique naturam iubere, vt captivis parcatur;
& *Libius lib. 7. Decad. 5. ait:* Claram victoriā vincendo opugnantes, non saviendo in afflictos fieri.

(A)
L. 1. ad fin. & l. 2. ff. de his, qui sunt sui, vel alieni iur. quod equi dem apud Parthos, refert observatum *Iustinus lib. 41. & Terentius in Andria. act. 1. scē.*

2.
Verberibus cæsum te in pristinum
Dabe, dedam, vsque ad necem.

Quæ quidem potestas ab Imperatoribus Divo Pio, & Adriano coangustata fuit, l. vnic. C. de emmendat. ser. l. quid ergo 53. S. si heres. ff. de legat.

cium gloriam, quodam modo minuisse videtur, illos dominicæ istorum potestati subdidit; (C) Quæ constitutio ad eò omnium oculis grata fuit, (D) vt quia ab omnibus recepta iuris gentium constitutio meruerit appellari.

Claram victoriā vincendo opugnantes, non saviendo in afflictos fieri.

II.

VT autem huius dominicæ potestatis magnitudo lōgē, latēque; elluceret, victores vitē, necisq; victorum, liberos Arbitratores esse voluit. (A) Ne obli-ti mortis insidiarum à quibus, præfata iuris gentium constitutione, fue-

rant

rant erepti, Dominorū suorum servitium negligenter, aut si id agerent, illas pro libito ipsorū experirentur (B)

Ulpiani Jurisconsulti in d. l. 2. S. ubi ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris, & vt scribit Atteneus lib. 6. di. pro sup. cap. 6. in Cbios qui primi inter Græcos serois emptitijs vsi sunt nomen iratum, qui seruorum Barbarorum honorem perfundarent, atque in eius rei vltionem à Mitridate Captos suorum seruorum seruituti mancipatos, & iure Divino: Qui percusserit seruum, vel ancillam virga, & mortui fuerint in manibus eius, criminis reus erit, Exod. cap. 21. Illustrant Anton. Fab. in l. iul. prud. Papin. iis. 8. princ. 4. illat. i Petr. Gregor. Tolosan. lib. 14. Sin. tag. iur. cap. 4. & in libello admodum erodito, quē in scriptis Præcludia optimi Jurisconsulti, Proviq; Magistratus lib. 5. cap. 6. Donell lib. 2. comment. cap. 9. vbi Illiger. O. sual. eius subtilissimus enucleator. lit. Q. Iacob. Cu jar ad tit. C. de emend. seruor. Præter communiter interpretantes nostrum §.

(B)

Plato lib. 6. de legib. qui castigandos dicit esse seruos, ne nimium Desidios redantur, & Licurgus apud Spartanos seruorum petulantiam tam severe cohibuit, vt facinorosos seruos Dominis interficiendi ius daret. *Alexan. ab Alexan. lib. 3. dier. genial. cap. 20. in princ. p.* vbi eius Adicionat. *Andreas Tiraquell. fol. mt. 387.*

III.

VERUM si effrenatam omnium seculorum oppum cupi-

di-

(B)

Litem si seruo, 9. S. l. sed si ita 10. l. sed si tibi 11. l. nam cum uterq; 12. l. cum enim 13. & l. si seruus communis 21. ff. de stipul. seruo. Iacobus Casar. lib. 10. qq. Pauli in d. l. nam cum uterque 12. & lib. 52. DD. Luliani in d. l. sed si ita 10.

(A)

L. si communis 37. ff. de stipulatione seruorum, lex n. iniquam 24. ff. ad Senatus consultum Trebellianum Duaren. ad titulum de stipulatione seruorum. Arnold. Vin. ad S. seruos 3. instit. eodem

(B)

D. l. si communis 37. versiculo; Si vero ita Lutio Titio, ff. de stipul. seruo. & ad distinctionem faciunt. l. Turpia, 54. S. ultimo, ff. de legatis 1. l. si heredes 124. ff. eodem. l. verum, S. finali de rebus dubijs, l. 1. C. de impuberum, & alijs.

(C)

D. l. si communis 37. in fin. l. si eum dorum 32. ff. eodem, l. quotiens 23. ff. ad Senatus consultum Trebellianum, ubi sup.

trarium in stipulatione disiunctivè concepta defendere propter dominorum adinvicem sibi obstantium in certitudine tenemur. (B)

VI.

Sed si non sub appellativo dominorum nomine, sed proprijs nominibus expressis fuerit concepta stipulatio; lucrum nõ pro dominicis, sed pro virilibus portionibus ipsis quæri debet: (A) Idem que iuris est, cum præmissis expressè omnium dominorum nominibus, postea stipulatio celebratur, (B) dummodo aliud actum esse nõ appareat. (C)

Pröpugnator aderit PETRVS NOGVERA
Iurispruden. Studios. Præses IOSEPHVS
RODRIGO I. C. Bachalau. Locus certaminis
Vniversitatis Claustrum. Dies
XX. Mensis Novembris, Annus
M. DC. LXXXVIII.

Casar. Augusta: Apud EMMANVELEM
ROMAN, Vnivers. Typog.

Propugnator adeit PETRVS NOGVERA
loq. p. r. d. n. S. d. i. o. s. t. o. l. P. r. e. s. I. O. S. E. P. H. V. S.
RODRIGO J. G. Bachalan. Locus cert.
t. n. i. s. U. n. i. v. e. r. s. i. t. a. t. i. s. C. l. a. s. s. i. c. a. m. D. i. c. t.
X. X. M. e. n. s. i. s. N. o. v. e. m. b. r. i. s. A. n. n. u. s.
M. D. C. L. X. X. V. I. I.

C. a. s. a. r. - A. u. g. u. s. t. a. : A. p. u. d. E. M. M. A. N. U. E. L. E. M.
R. O. M. A. N. U. N. I. V. E. R. S. I. T. A. T. I. S. T. Y. P. O. G.

7

OC T I D V A
E L V C V B R A T I O
E X S O R T I T O T E X T .

I N S. F O E M I N Æ I O . I N S T I T .
D E A D O P T I O N I B V S

T I T V L O I I .

H I S C E A S S E R T I O N I B V S
P U B L I C E A R G V M E N T O R V M
I C T I B V S E X P O N I T V R .

C. a. s. a. r. - A. u. g. u. s. t. a. : A. p. u. d. E. m. m. a. n. u. e. l. e. m. R. o. m. a. n.,
T. y. p. o. g. V. n. i. v. e. r. s. i. t. a. t. i. s.

I.

V S. Patriæ in
liberos potesta-
tis, (A) quod
iuris civilis esse

autumamus, (B) (non
quod legibus duodecim
tabularum, aut qua alia
Romanorum lege indu-

ctum sit, sed quia moribus
receptum est) (C) pro-
prium est civium Roma-
norum (D) à quo scemi-
nas arcendas esse defendi-
mus. (E)

(E)

L. mulierem 5. Cod. de Adopt. l. illud 4. §. ad testamenta de honor. poss.
centr. tab. §. ceteri 4. inst. de hered. qual. & diff. l. 1. 3. de suis & legitimi-
mis.

Illustrant hanc conclusionem, Donel. lib. 2. comment. cap. 20. ubi Hilligerus
Oualdus lit. E. Connarus lib. 9. comment. cap. 13. Ant. Fab. in Pap. tit. 8. princ.
1. Eruditus vir D. Emmanuel Gonzalez Tellez in cap. ex parte 67. de appell.
num. 2. Vincentius Turturetus dissertatione 35.

Cuius rei ratio est, nam cum id unum præcipuum quidem studio Populi Ro-
manus curaret, ut singulas etorum suorum familias quanto possent & homi-
num, & facultatam propagatione in futurum extenderet, & ex prole pa-
tria diuturnitatis memoria in eorum relinqueretur, quemadmodum I. C. Ca-
i illustratus ratiocinatur in l. liberorum 220. §. ult. de V. S. quod per scemi-
nas contingere non potest, nam quælibet scemina familie sue, & caput, &
finis

OCTIDVA
BLVCVRATIO
EX SORTITO TEXT.
IN R. FORMINE. INSTIT.
DE ADOPTIONIBVS
TITULO II.
HISCE ASSERTIONIBVS
PABLICE ARGVMENTORVM
ICTIBVS EXPONITVR

Caspr. Augusti : A pub Emmanuel Roman
T. Typog. Vniuers.

quis est l. promuntiatio 195. S. ult. de V. S. ideo ab hoc privilegio patrie potestatis destituta manet.

Necque obstat tex. in l. 9. Cod. de impub. & ab. substitus. l. 55. de fideicom. libert. pro quarum amicitia Consule Valerium & Hortensium in princ. inst. de patr. potest. Babov. lib. 1. declar. 8. Fab. ubi sup. Alciatum, Gedeum & Rebusum in l. 1. de V. S.

Nec contra facit incognitus ad hanc rem tex. in l. 2. S. si sit agnatus 17. ad S. C. Tertul. cuius literam si ad unguem calueris ex ea solutionem invenies.

Nec singularis textus in l. 6. in fine de inoffi. testam. l. 3. Cod. eodem. Cujat ad d. l. 6.

II.

(A)
L. 1. in princ. ff. de adopt. princ. inst. eod. ubi institutionum Glossa grafi. Primam autem adoptionem inter homines fuisse censetur quae à patre divite natorum Patre quippe Iacob facta est. Genes. cap. 48. ibi: Dum ergo filij tui, qui nati sunt tibi in terra Aegypti antequam huc venerint ad te, mei erunt, Ephraim, & Manasses, sicut Ruben, & Simeon reputabuntur mihi; reliquos autem quos genueris post eos, tui erunt.

(B)
L. mulierem 5. Cod. de adoptio. l. 196. de V. S. Hug. Donell. lib. 2. coment. cap. 22.

(C)
Hoc S. n. Vlp. in fragm. tit. 8. S. si Pater familiae arg. tex. in S. minore natus, & S. sed & illud inst. h. t.

(D)
L. mulierem 5. Cod. de adoptio. l. 16. ff. eod. l. 3. de offic. Procon. est

Patria illa potestas civium Romanorum exerceri valet, non solum in liberos, quos natura facit verum etiam adoptio (A) qua propter, cum matris potestatem patriam in naturales liberos habere femineus sexus prohibeat (B) ex inde pro comperito haberi debet feminas, nec sibi filios adoptare posse, (C) siquidem ij ad, instar naturalium legitimorumque filiorum habentur. (D)

Ab

eunimagonature Caius i. inst. tit. 5. Petrarca dialogo 79. ibi: Pedisse qua est naturae adoptio, & cum sit illa nobilior, haec cautior, quodque illa sine consilio gignentis casu quodam, haec adoptantis certo consilio operatur. Mercer. 2. opin. 8. Amayalib. 3. observ. cap. 6. num. 84.

Illustrant Duarenus ad b. t. cap. 6. Faber in trac. ad l. si suspecta 29. S. quoniam de inoffic. testam. Connan lib. 2. coment. cap. 15.

Cuius decisionis ratio est nam cum per adoptionem filius subijciatur potestati adoptantis ex princ. inst. de adopt. ab hacque potestate penitus sit destituta femina, S. ceteri inst. de hered. qua. l. Et differ. provide à potestate adoptandi in totum etiam femina privanda venit.

Neque obstant text. in l. 2. S. illud de adopt. & S. sed & illud inst. eod. inuncta l. adrogato 40 ff. eod. Consule Amaya lib. 3. observ. cap. 5. num. 83.

III.

AB hac autem communi regula excipitur tantum unico in casu mater, quaedum liberos procreasset, ingentique ardore praedilexisset (A) per eorum obitum tristitiae dolor circumdedit eam, (B) nam pro eo tunc ex indulgentia Principis ad solatium liberorum amissorum adoptare potest, (C) Vnde dicere non audebo posse etiam

(A)
Nullus affectus parentum amorem vincit. l. ult. Cod. de curat. furi. l. Divus 5. ff. de parricid. l. Pater 71. in fin. de evict. l. nam et si Parentibus de inoffic. test. S. ult. de noxal. act. D. Christoforus homil. 29 in Genes. cap. 9 & hom. 20. ad Populum Antiochen. D. Antonius Feloaga in cap. 1. de bis quae vi. imò matris interitior. quam Patris, ut probat Arist. lib. 8. Eib.

(B)
Per ea verba doctissimi Procopij: Gravius enim affliguntur matres transacta calamitate liberorum.

(C)
L. si suspecta 29. S. quoniam de offi. testam. l. mulierem 5. Cod. de Adopt. & b. S. n. Sacratissimum exemplar huius adoptionis sit, cum creaturarum omnium perfectior Maria ausubo.

thoritate supremi orbis terrarum Prin-
cipis Ioannem adoptavit. Ioann. cap.
18. sacre historie. ibi: Mulier ecce
filius tuus. Deinde dicit discipu-
lo: ecce mater tua, & ex illa hora
accepit eam discipulus in suam.

(D)

Licet horreat exemplum famine adoptionis Ioanne Regina Neapo-
litane. quod refert Balduin ad §. sed & illud inst. de Adopt. n. 10. Cuius rei fa-
ctum fideliter exaratum existat apud nostrum Historicum Hieronymum Za-
ritam part. 3. anal. lib. 13. cap. 6. 15. & 19.

Illustrat Anton. Fab. in Pap. tit. 10. princ. a. illat. 31. & in ration. ad d. l. §.
suspecta. 29. §. quoniam. Hug. Donell. lib. 2. coment. cap. 22. & ibi Osuald. lit. F.
V. de sembechius ad hunc tit. num. 34. Connan. lib. 2. coment. cap. 15.

Nec mireris luctuosas matribus hanc indulgentiam fuisse concessam cum
malitiosas ob talem luctum faminis contra Regulas iuris communis aliquid in-
dulgeatur, & quidem tacita popularis substitutio non admittitur contra ma-
trem propter luctum amissi filij. l. vli. Cod. de inst. & subst. ne & filij amissi,
& hereditatis damnum sentiat, l. iure futurum §. de iur. dot. Ex quo luctu
accipit text. in l. Precibus 8. Cod. de Impub. & ali. substis.

Neque obstat text. in l. Papinianus 8. §. 5. de inoff. testam. nam ibi: Sub-
stitutio Popularis fuit expressa, adeoque mater licet luctuosa excludi-
tur.

IV.

EX his inquirendum
venit an vis huius
adoptionis, ex rescripto
Principis matri concessa
tribuat ei potestatem in fi-
lium adoptivum? & cer-
tum est non dare. (A) Nul-
lam

(A)

Sic tenet Gloss. in h. §. verb. Amis-
sorum, rescripta, enim Principum
sunt intelligenda secundum ius com-
mune, l. ex facto in princip. ff. de vul-
gar.

eam qui Principatum te-
net adoptare, quin distin-
ctus ex eo constituatur
casus. (D)

lam enim aliam esse vim
huius adoptionis, quam ve-
mulier matris, adoptati ti-
tulum filiorum quærant,
nanciscantur quæ iura suc-
cessione ab intestato. (B)

(B)

Illustrant Faber, & Iacob. Cujac. ad l. §. suspen. §. quoniam, de inoff. testam.
Donell. ubi sup. Daniel Galtier h. §. n.

Ratio in promptu est cum enim adoptio figmentum sit Pichard. in princ.
inst. quib. mod. testam. infirm. (Comentum quidem dicitur in l. 76. de condit.
& demonst.) & non possit plus esse infictione quam in veritate Osuald. d. ca. p.
22. lit. F. cum mulieres nec naturales quidem liberos in potestate habeant h. §.
n. & adoptivos ad instar naturalium habere permittatur, d. l. mulierem, Cod.
h. r. ideo potestas in adoptivos denegatur eis.

Nec insubtiliter inducitur textus in d. l. §. suspecta, §. quoniam, de inoff.
testam. ubi adstruit Consultus adoptivum querellam habere, & sic videtur
vim huius adoptionis amplius extendi, verum est adoptivos competere querel-
lam, id vero ex eo provenit, quod & naturalibus competat, & vulgo concepiis.
d. l. 29. §. 1. Vide Cujac. ad eandem l. & Gotof. lit. R.

V.

DEmum ex eodem
principio dima-
nat matrem nec posse fi-
lium ab ea genitum in
adoptionem dare. (A)
Constat etenim adoptio
ex ijs tribus personis ido-
neis, qui dat, qui datur, qui
adoptat, (B) qui dat pa-

(A)

§. sed inst. de Adopt. ne quidem ex
Principis rescripto aliquando trahere-
tur Principis beneficium ad alterius
iniuriam contra leg. ex facto 43. de
vulg. l. 40. de admin. tur.

(B)

L. 5. ff. h. r. Donell. lib. 2. coment.
cap. 22.

Alias

(C)
Alias non frustra daret pater ne-
potem, qui erat in potestate Aoi, con-
tra iura in l. filius, Cod. de pactis. l. ne-
que, Cod. de reb. cred.

(D)
S. Minorem natu, S. sed & illud
instit. de Adopt. l. 16. ff. cod.

Illustrant eleganter Comanus lib. 2. comment. cap. 15. Hotomanus in princ.
instit. h. t. qui hæc refert Agellij verba. Adoptantur autem cum à parente in
cuius potestate sunt tertia mancipatione in iure ceduntur, atque ab eo
qui adoptat, apud eum, apud quem legis actio est vendicantur. Revar-
dus de auctor. prud. cap. 6.

Ratio exidense est, quia habere facultatem subijciendi filiam aliene potesta-
ti est præcipuus effectus patrie potestatis, aqua mater aliena semper debet esse,
ut plene in 1. thæsi stabilitum est.

Nec adverso Marte pugnant text. in l. 33. de vulg. l. 5. S. 1. Cod. de cõ-
dit. infertis. l. 13. de suis & legitimis. ut quam plures alij quos cum lat. Gõ-
calez in d. cap. ex parte 67. de Appell. num. 2. ex quibus non in subtiliter
fæminas patrie potestatis participasse deducitur Cujat. tract. 2. ad Afric.
ad d. l. 33. de vulg. Hotom. 3. 1. instit. de S. C. Orphit. enunc. 2. Coman.
lib. 10. comment. cap. 5.

Nec textus in l. peto 69. S. Mater, l. cum Pater 77. S. cum inter liber-
tos de leg. 2. Cujat. lib. 19. quest. Pap. & lib. 8. resp. Pap. l. Epistolam
75. S. Mulier, cum l. 19. ff. ad S. C. Trebel. explicat Valentinus lib. 3. il-
lust. tract. 2. cap. 1. num. 12. l. 1. Cod. de patr. potest. l. 3. S. cum Poli-
dus de usuris, Cujat. lib. 10. quest. Pap.

rentem esse oportet; (C)
qui datur filium dantis, ac
in potestate sua existen-
tem, qui adoptat capacem
habendi filium in sua po-
testate. (D)

Defensurus adstabit MICHAEL FRANCISCVS
CABRERA & ABENIA. Præerit ANTONIVS
ORTIZ & ETVLAIN I. C. B. Locus Cæsar-
Augustanum Academiæ Claustrum. Die 29:
mensis Novembris, Anno 1687.
Hora 2. post meridiem.

ÆGIDII CVSTODII

LISSA, ET DE GVEBARA;

IN CÆSAR-AVGVSTANA VNIVERSITATE

IVRIS CÆSAREI PROFESSORIS,

EVNVCHVS ALTER

SIVE

RECITATIO EXTEMPORALIS

*Ad Text. in §. Sed es illud IX. Instit.
de Adoptionibus.*

INSCRIPTA, ET DICATA

CLARISSIMO VIRO
DON IOANNI LVDOVICO LOPEZ;

Regi Catholico à Consilijs, Limensis Peruanae
Metropolis Criminum Aulae Prætoris
& in eodem Regno Vniuersæ Gentis
Maritimæ, & Bellicæ Auditori
Generali, &c.

CLARISSIMO VIRO

DON IOANNI LVDOVICO LOPEZ;

Regi Catholico à Consilijs; Aragonia nuper
Bailij Generalis Assessori; Exindè Limentis
Peruana Metropolis Criminū Aula Pratori;
In eodè Regno Explicationibus Auri, Argenti;
Argentivivi Praposito Iudici; & Uniuersa
Gentis Maritima, & Bellica Auditori
Generali Prudentissimo, &c.

DEBERE tibi multum
cum Patriam CÆSAR:
AVGVSTAM. Urbem
incoleres; pluribus, nec
obscuris argumentis, sig-
nificasti. IOANNES
amplissime; debere nunc
etiam plurimum, cum ad
sublime Dignitatis, & Honoris fastigium pro-
meritis euectus; immensis tetrarum, vndarum,
que spatijs à nobis disjungeris; sperare me iubet,
tūm admirabilis illa tua Comitatus, & Humanitas,
quā, quō altius attolleris, eo ad omnes, quid di-

A

cam